

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Publii Terentii Comoediae sex

Terentius Afer, Publius

Francofordiae ad Oderam, 1606

Actvs primi scena prima

[urn:nbn:de:bsz:31-139622](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139622)

ACTVS PRI
MI SCENA
PRIMA.

CHREMES, MENEDEMVS, *Senes.*

Senarij.

Vanquam hæc inter nos nuper no-
titia admodum est,
Inde adeo quòd agrum in proximo
hic mercatus es, *(sunt:)*

Nec rei ferè sanè amplius quicquã
Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas,
(Quod ego in propinqua parte amicitie puto)
Facit, vt te audacter moueam, & familiariter,

Quòd mihi videre præter ætatem tuam
Facere, & præter quàm res te adhortatur tua
Nam pro Deum, atq; hominum fidem, quid vis tibi
aut

Quid quæris? annos sexa, in a natus es.
Aut plus eò, vt conyicio, agrum in his regionibus
Melio rem, neq; precy maioris nemo habet:
Seruus complureis; proinde quasi nemo fiet;
Ita tute attentè illorum officia fungere
Nunquam tam manè egreditor, neq; tam vespèri
Domum reuertor, quin te in fundo conspicer
Fodere; aut arare; aut aliquid ferre, deniq;
Nullum remittis tempus, neq; te respicis,
Hæc non voluptati esse, satis certo scio.

A *

AS

Prorsus
rhetoricè
orditur &
narrat. Su-
mit autem
exordium
ab officio
VICINI.

Propositiõ
obiurgati-
õnis.
Expositiõ
contimens
rationem
obiurgati-
õnis.

Occupatio
plena hu-
manitatis.

At enim (dices) me quantum hic operis fiat, parvitet
Quod in opere faciundo opera consumis tua,
Si sumas in illis exercendis, plus agas.

Me. Chreme, tantum ne est abs re tua ocij tibi,
Aliena vt cures, eaq; nihil qua ad te attinent?
Ch. Homo sum: humani a me nihil alienum puto.
Vel me monere hoc, vel percontari puta.

Rectum est, ego vt faciam: non est, te vt deterream.

Me. Mihi sic est vsus: tibi vt opus est facto face.

Ch. An cuiquam est vsus homini, se vt cruciet? Me.
mibi est.

C. Si quid laboris est: non est: sed quid istuc mali est
Quaeso, quid de te tantum meruisti? Me. eheu.

Ch. Ne lacruma, atq; istuc, quicquid est, fac me
vt sciam.

Ne retice: ne verere: crede inquam mihi:

Aut consolando, aut consilio, aut re iuvero.

Me. Scire hoc vis? C. hac quidem causa, qua dixi tibi

Me. Dicitur. Ch. at istos rastos interea tamen

Depone, ne labora. Me. minime. Ch. qua rem agis?

Me. Sine me. vacuum tempus ne quod dem mihi

Laboris. Ch. non sinam inquam. Me. ah, non a quo
facis.

Ch. Hui, tam graueis hos quaeso? Me. sic meritum
est meum.

Ch. Nunc loquere. Me. filium vnicum adulescentulum
Habeo: ah quid dixi habere me; imò habui Chreme,
Nunc

ACTVS I. SCENA I.

Nunc habeam , nec ne , incertum est. Ch. quid ita
 istuc? Me. scies,

Est è Corintho hic aduena anus paupercola :
 Eius filiam ille amare cœpit perditè,
 Propè iam vi pro vxore haberet: hæc clam me
 omnia.

Vbi rem rescisui, cœpi non humanitus,
 Neg, vt animum decuit ægrotum adolescentuli
 Tractare, sed, vi & via peruulgata patrum:
 Catidie accusabam: hem, tibi hæc diutius
 Licere speras facere , me viuo patre,
 Amicam vt habeas propè iam in vxoris loco?
 Erras si id credis, & me ignoras Clinia,
 Ego te meum esse dici ianisper volo,
 Dum, quòd te dignum est, facies: sed si id non facis,
 Ego, quòd me in te sui facere dignum, inuenero:
 Nulla adeo ex re istuc fit nisi ex nimio otio.

Ego istuc ætatis non amori operam dabam,
 Sed in Asiam hinc abij propter pauperiem, atq; ibi
 Simul rem & gloriam armis belli repperi.
 Postremò adeo res redijt, adolescentulus
 Saepè eadem, & grauite r audiendo victus est:
 Putauit me & ætate, & beneuolentia
 Plus scire & providere, quam seipsum sibi:
 In Asiam ad Regem militatum abij Chreme.
 Ch. Quis ais? Me, clam me profectus, mensis treis
 abest.

ἡθοροῖα
 quæ maxi-
 me decet
 narratio-
 nes.

Ch. Ambo accusandi: etsi illud inceptum tamen
 Animi est pudenti signum & non insrenui.
 Me. Vbi comperi ex ys, qui ei fuere consicij,
 Domum reuertor mœstus, atq; animo serè
 Perturbato, atq; incerto præ ægritudine:
 Asido: accurrunt serui: soccos detrahunt,
 Video alios festinare, lectos sternere,
 Cœnam apparere: pro se quisq; sedulò
 Faciebat, quò illam mihi lentrent miseriam.
 Vbi video hæc, cœpi cogitare, Hem, tot mea
 Solius solliciti sunt causa, vt me vnum expleant?
 Ancillæ tot me vestiant? sumptus domi
 Tantos ego solus faciam? sed gnatum vnicum,
 Quem pariter vti his decuit, aut etiam amplius.
 Quod illa etas magis ad hæc vtenda idonea est,
 Eum ego eieci hinc miserum iniustitia mea.
 Malo quidem me dignum quouis deputem,
 Si id faciam: nam vsq; dum ille vitam illam colet
 Inopem, carens patria ob meas iniurias,
 Interea vsq; illi de me supplicium dabo,
 Laborans quærens, parcens, illi seruiens.
 Ita factio prorsus: nihil relinquo in aedibus,
 Nec vas, nec vestimentum: carrasi omnia:
 Ancillas, seruos nisi eos, qui opere rustico
 Faciundo facile sumptum exerceant sum,
 Omneis produxi ac vendidi: inscripsi illico
 Edeus mercede: quasi talenta ad quindecim

Amplificat
 narrationē
 addens ꝑ
 ꝑ, hoc est,
 querelam
 senis, de eie
 cto filio.

ACTVS I. SCENA I.

Coegi agrum hunc mercatus sum: hic me exerceo.

Deceui, tanti sper me minus in iuria

Chreme meo gnato facere, dum fiam miser,

Nec fas esse vlla me hic voluptate frui,

Nisi vbi ille huc saluos redierit meus particeps,

Ch. Ingenio te esse in liberos leni puto, &

illum obsequentem, si quis rectè aut commodè

Tractaret, verum neq; tu illum satis noueras,

Nec te ille, hoc ibi fit, vbi non verè viuatur.

Tu illum nunquam ostendisti, quanti penderes.

Nec ille tibi est credere ausus, quæ est æquò patri,

Quod si esset factum, hæc nunquam euenissent tibi.

Me, Ita res est, fateor: peccatū à me maxumū est.

Ch. Mendeme, at porrò rectè spero, illum tibi

Saluom affuturum esse hic, confido propediem.

Me. Utinam Di; ita faxint. Ch. facient nunc, si com-
modum est,

Dionysia hic sunt, hodie apud me sis volo.

M. Non possim. Ch. cur non quaeso tandem aliquan-
tulum

Tibi parce: idem absens facere te hoc volt filius.

Me. Non conuenit, qui illū ad laborem impulerim

Nunc me i; sum fugere. Ch. siccine est sententia?

Me. Sic. Ch. bene uale. Me. & tu. Ch. lachrimas ex-
cussit mihi,

Miseret q; me eius: sed vt diei tempus est,

Monere oportet me hunc vicinum Phaniam,

HEAVTONT.

Ad cœnam vt veniat:ibo,visam si domi, est.
Nihil opus fuit monitore:iamdudum domi
Aiunt, præsto apud me esse: egomet conuiuias me
ror.

Ibo adeo hinc intrò sed quid crepuerunt fores?
Hinc à me quisnam egreditur?huc concessero.

ACTVS I. SCENA II.
CLITIPHO, CHEMES.

Occasio se-
quentium
turbarum
& pericu-
lorum pro-
ponitur,vi-
delicet,ado-
lescentis
retentus.
Trochaictus
Dimeter..
cataleſtici.
Troch.tetr.
cataleſtici.
Oſtonarius
hypercata.

Nihil adhuc eſt, quòd vereare Clinia: haud
quaquam etiam ceſſant:
Et illam ſimul cum nuncio tibi hic ego aſſuturam
Hodie ſcio: proin tu ſollicitudinem iſtam falſam
Quæ te excruciat,omittas.Ch. qui cum loquitur
filius?

Cli.Pater adeſt,quem volui:adibo.pater oportune
aduenis.

Ch.Quid id eſt?Cli.hunc Menedemum noſtin' no-
ſtrum vicinum?Ch. probè.

Cli.Huic filium ſcis eſſe?Ch,audiui,in.Aſia.Cli non
eſt pater,

Apud nos eſt.Ch.quid aũ?Cli.aduenientem,è na-
ui egredientem,illico

Adduxi ad cœnam, nam mihi magna cum eo iam
inde uſq; à pueris

Semper fuit familiaritas.Ch.voluptatem magnam
nuncias.

Quàm